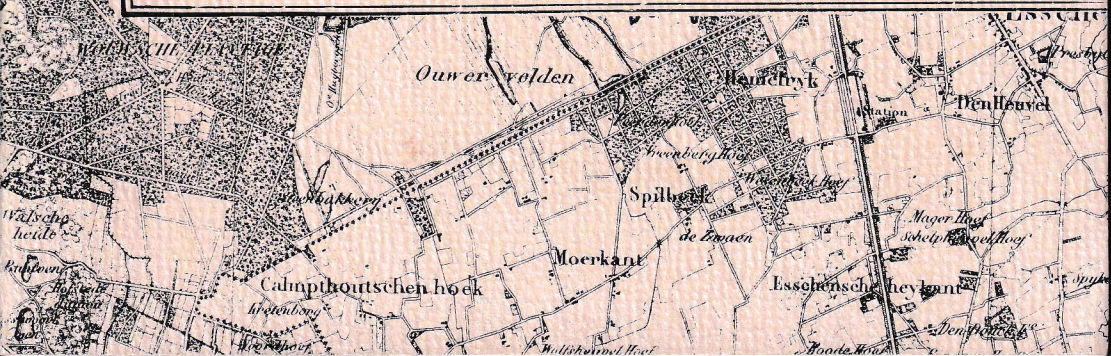

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

Bevrijdingsnummer 1 / 2 - 85

In de schuilkelder bij Roskam

Mevrouw Verhoeven-Van Bergen woonde destijds in de nabijheid van café "de Roskam". Twintig jaar na de bevrijding deed ze haar verhaal aan de heer L.P.E. Looijen. Die noteerde het, maar het kwam nooit aan publicatie toe.

Hieronder het relaas van mevrouw Van Bergen:

"Wanneer? Die woorden komen vaak over onze lippen. Wanneer zullen we bevrijd zijn? Vrij van de Duitser en zijn handlangers, vrij van alle leed en verdrukking. 't Is of we dat woord niet kunnen, niet mogen, niet durven uitspreken. Maar dan plotseling zijn onze bevrijders de Nederlandse grens overschreden. Nu is de bevrijding nabij. Reeds in de verte horen we de kanonnen bulderen. De vijand wordt teruggeslagen, dan wint hij weer terrein. Hevig wordt er gevochten. Kerken en huizen in brand geschoten. Men huilt bij de gedachte, dat ook hier alles verwoest zal worden. Het komt nabij. Granaten komen ook onze kant op. We moeten naar beneden gaan slapen. Overdag werken we nog, maar 't gaat niet aan. 's Nachts slapen we in de kelder. Doch het duurt niet lang meer; er wordt niet meer gewerkt. We moeten onze schuilkelder verlaten, 't is niet veilig meer. Bij de burens gaan we naar de schuilkelder. De Duitser trekken terug. Ze houden zich overal schuil. Boerderijen worden door hen in beslag genomen; alles wordt door hen geplunderd. Dan trekken ze weer terug, doch meteen wordt het door andere Duitsers bezet. De mensen staan met groepjes bij elkaar, bang rondkijkend, waar de granaten neer zullen komen. 's Avonds hurken we weer in de schuilkelder. 't Is oorlog, zeggen de mensen tegen elkaar! Toch heerst nog een opgewekte stemming in de kazemat. Er wordt gelachen om een kleinigheid. Dan duurt de nacht niet zo lang; van slapen komt toch niet veel. De haat tegen de Duitsers wordt hoe langer hoe groter; er wordt geschut geplaatst op de boerderij. Dan beginnen ze te vuren. De Duitsers lachen ons uit, omdat we bang zijn van het lawaai, bang van alles wat nog komen gaat. Weer wordt het nacht. Ik probeer wat te slapen, de anderen zijn ook stil. Doch het duurt niet lang, of het ene schot na het andere knalt door de lucht.

NIEUWE TROEPEN

's Morgens zijn de Duitsers met hun geschut verdwenen. De valschermjagers en de Herman Goeringtroepen zijn gekomen, kerels waar men voor terugdeinst. De hele dag staan ze maar te turen door de kijker, lopen met schoppen rond, graven, hakken bomen om, vernielen wat er nog te vernielen is en loeren vals rond, kijkend naar de schuilkelder. Vroeg in de avond ga ik nog even naar huis, doch de granaaten vliegen zo erg, 't wordt me te warm en vlucht naar de schuilkelder. Doch een paar passen verder moet ik me verbergen achter 't hout. Angstige ogenblikken, die wel uren lijken, dan even is het stil; ik spring op, ren verder en zoek een veilig heenkomen in de kelder. Reeds brandt het in de verte; de Duitsers worden onrustig. Onze jongens zeggen: het is vlakbij. Vrouwen in de kelder, mannen wees dapper, grijp in. Alles wordt naar buiten gedragen, vee wordt losgesneden. En onder hevig granaatvuur werken de mannen tot alles gebeurd is. Dan zoeken ook zij hun schuilplaats weer op. 't Wordt er druk. Morgen zijn we "Engels", zeggen we fluisterend tegen elkaar. Fluisterend want we durven niet hardop te praten. 't Mitraileren is duidelijk te horen. Plotseling een oorverdovend lawaai; ontzettend, de ene granaat na de andere, zonder ophouden. Boem, daar valt er een op de schuilkelder. 't Licht gaat uit door de luchtdruk, 't is donker in de kelder. Steeds heviger wordt het geknal. Mijn buurmeisje en ik liggen diep onder een deken vast tegen elkaar, sidderend en bevend van angst; 't wordt een hel. De kelder schommelt als een wieg, dan plotseling horen we iemand de schuilkelder inkomen. 't Is heldonker in de kelder en niemand durft te spreken. 't Blijft angstig stil. Doch ineens zegt de buurvrouw, ik moet weten wie het is. Zijn jullie Duitsers? Ja, antwoordden ze. "Twee Duitsers bij ons in de kelder", fluister ik mijn buurmeisje in het oor. "Ook dat nog", zegt ze angstig, maar we blijven roerloos stil. Doch plotseling wordt het zo'n helse lawine! Ontzettend, die granaaten, 't lijkt wel of ze allemaal op ons gericht zijn. Overal hoor je ze inslaan. Soldaten lopen om en op de kelder, hevig vurend naar de vijand, en tussen al dat donderend geluid 't geloei der koeien. Plotseling grijpt het een van onze jongens zo aan, dat hij luid begint te roepen:

"Ik houd het hier niet uit, ik moet eruit! Dadelijk valt de kelder in, ik ga de velden in". Hij springt op en wil naar de uitgang lopen, doch ze versperren hem de weg. "Wees verstandig en ga terug. 't Mag niet, je wordt daarbuiten doodgeschoten". Er zit niets anders op voor hem, dan zijn plaats weer te zoeken. Maar wat horen we daar buiten roepen? We luisteren, doch we kunnen er niets van verstaan. De moffen in de kelder worden onrustig, mompelen iets tegen elkaar, dan springt er een op, rent naar buiten, maar de andere blijft zitten. Weer wordt buiten geroepen, maar de mof blijft stil. Ik zit met ingehouden adem te luisteren. Plotseling knalt 'n schot voorin de kelder; angstig grijpen we elkaar vast en kruipen nog dichter bij elkaar. 't Is of ik het niet overleven zal. Dan horen we eensklaps tanks over de weg rollen.

VRIJ!

't Zijn Engelse tanks zegt er iemand! De Engelsen zijn er, doch niemand weet het goed. Nee, denk ik, dat kan niet. Weer roepen ze buiten aan de kelder, doch de mof bij ons is verdwenen. Wat nu? zegt de buurman, we moeten ons laten horen, zeggen, dat we Hollanders zijn. En dan klinkt het in koor: Hollanders! Weer is er geritsel aan de ingang. Met spanning kijken we en luisteren; en dan plotseling in het zwakke schijnsel van het licht zien we twee lachende gezichten van de Tommies. Er gaat 'n gejuich op; we verdringen ons allemaal naar de ingang; de kelder wordt te klein. Iedereen wil hen 't eerste de hand geven. Ik trek er een de handschoen uit. Aan het geroep en gejuich komt geen einde. Dan tasten ze naar hun zakken en halen sigaretten tevoorschijn. Maar zij kunnen hier niet blijven. Zij moeten weer verder, doch wij moeten nog in de kelder blijven. Nu durven we weer te praten. Bevrijd! klinkt het van alle kanten. 28 oktober 1944 zaterdagmorgen om 4 uur bevrijd van de Moffen. Bevrijd na 4 jaar van onderdrukking en leed. We worden nieuwsgierig naar wat buiten gebeurd zal zijn. Zouden onze huizen er nog staan? We besluiten, dat er twee gaan kijken. Even later komen ze terug. Ze kijken zo raar. Er is iets aan de hand denk ik. We vragen wat er gebeurd is. "Niets", antwoorden ze stil, doch ze doen zo vreemd. Dan zeggen ze: "Laten we God danken, onze huizen staan er nog, maar op vele plaatsen brandt het".

Dan wagen we het, om ook eens te gaan kijken. 't Is nog donker, afschuwelijk is het om te zien in de donkere nacht die oplaaiende vlammen. Stil gaan we weer terug naar de kelder en denken aan de vele arme mensen die nu dakloos zijn en aan hen, die hun leven voor ons gegeven hebben. Toch is er vreugde in onze harten, want we weten, dat de Moffen weg zijn, voorgoed weg. Als het dan eindelijk licht geworden is, kunnen we het niet langer uithouden en gaan overal eens rondkijken, want wat we nu allemaal zien, hadden we toch niet verwacht: waar je ook naar kijkt, overal zie je grote tanks met lachende vrolijke Canadezen, heel wat anders dan die lelijke Moffensnuitjes, met hun kleine karretjes. De wegen zitten dik onder het zand en overal is 't bezaaid met kogels, granaten, revolvers, geweren, helmen, fietsen, paarden, koeien en geschut.

Bergen op Zoom/Huybergen
1964.

L.P.E. LOOIJEN
Mevr. VERHOEVEN-VAN BERGEN

Deze uitgave werd mede mogelijk
door financiële steun van de
Rabobank „Wouw - Kruisland ”

Slikken van
VAN HET MARQUISAAT VAN
erkhof slikken
Hildernisse en

